

PROJECTE D'EDUCACIÓ VIAL CICLISTA
PER AL TERCER CICLE
DE COL·LEGIS D'ENSENYAMENT PRIMARI

FEDERACIÓ DE CICLISME DE LES ILLES BALEARS
COMISSIÓ DE CICLOTURISME - SEGURETAT VIAL

Palma de Mallorca Abril 2009

ÍNDEX

1.- INTRODUCCIÓ

2.- ÀMBIT D'APLICACIÓ

3.- PROGRAMACIÓ DE LA UNITAT DIDÀCTICA

3.1.- OBJECTIUS

3.2.- CONTINGUTS

3.3.- CRITERIS D'AVALUACIÓ

4.- RECURSOS NECESSARIS

5.- TEMPORALITZACIÓ

6.- ANNEX

PROJECTE D'EDUCACIÓ VIAL CICLISTA EN
EL TERCER CICLE DE COL·LEGIS D'ENSENYAMENT PRIMARI

1.- INTRODUCCIÓ

Les Illes Balears reuneixen unes característiques que les converteixen en un territori ideal per a la pràctica del cicloturisme, la seva situació geogràfica, la seva orografia que harmonitza la muntanya la plana, la mar i el clima mediterrani que gaudeixen, provoquen una elevada densitat de cicloturistes en les carreteres de les illes. Aquest elevat nombre de ciclistes es veu especialment incrementat en el primer semestre de l'any per una gran afluència d'estrangers que es desplacen a les illes per a practicar el turisme cicloturista, fins i tot alguns equips de ciclisme realitzen aquí la seva preparació de la temporada ciclista.

Davant les greus conseqüències per als ciclistes en els accidents de circulació en els quals es veuen implicats, es fa necessària una Educació Vial que formi en matèria de seguretat vial i en la creació d'hàbits i actituds positives de convivència, de respecte entre tots, de qualitat de vida i qualitat mediambiental. En aquest sentit, des de la secció de Seguretat Vial de la Comissió de Cicloturisme de la F.C.I.B. pretenem escometre actuacions que comportin a l'augment de la seguretat dels ciclistes en aquest entorn.

Considerant que la seguretat del ciclista depèn fonamentalment de tres factors:

Factor A.- De les capacitats físiques del propi ciclista, del seu control o domini de la bicicleta (la tècnica), del coneixement dels possibles conflictes o perills que poden presentar-se al circular (la teòrica) i la seva experiència (conducta d'anticipació).

Factor B.- Del comportament dels automobilistes cap als ciclistes.

Factor C.- De l'estat i les característiques de la via per on transiti (estat de la calçada, visibilitat, segregació del tràfic, senyalització?)

Incidirem en la millora del Factor A proporcionant tota aquella informació, consells, assessorament i propostes per a augmentar l'Educació i la Seguretat Vial de tots els ciclistes, especialment a nins/es que comencen a utilitzar la bicicleta. Sense oblidar-nos del paper fonamental que poden ocupar els pares i els educadors en aquesta labor formativa i educativa. Així mateix, a l'actuar sobre la formació dels nins/es es pot aconseguir una millora del comportament dels automobilistes (Factor B), per la sinergia educativa que poden exercir els nins/es, com a passatgers dels vehicles, sobre els adults en els moments de trobada amb ciclistes a la carretera.

En funció de l'exposat considerem necessària escometre un pla de formació en els col·legis d'Ensenyament Primari, per a la qual cosa s'ha desenvolupat aquest projecte

PROJECTE D'EDUCACIÓ VIAL CICLISTA EN
EL TERCER CICLE DE COL·LEGIS D'ENSENYAMENT PRIMARI

2.- ÀMBIT D'APLICACIÓ

En aquest context i d'acord amb els objectius generals contemplats en el decret 92/2004, de 29 d'octubre, pel qual s'estableix el currículum de l'educació primària a les Illes Balears, i més específicament amb el contingut de la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de Maig, d'Educació, artículo 17 "Objectius de l'educació primària", lletra n) que literalment diu: **"Fomentar l'educació vial i actituds de respecte que incideixin en la prevenció dels accidents de tràfic"**

A l'empara dels esmentats objectius es proposa aquest **Projecte d'Educació Vial Ciclista en el Tercer Cicle (entre 10 i 12 anys d'edat) dels Col·legis d'Ensenyament Primari**.

Per a dur-lo a terme volem donar-nos suport com material didàctic en la **Guia del Ciclista editada per l'Institut de Seguretat Vial de la Fundació MAPFRE**, per la seva excel·lent qualitat i contingut pedagògic que s'ajusten perfectament a l'objectiu fixat de millora del Factor A en la seguretat del ciclista, per als alumnes del segment seleccionat de Tercer Cicle de Primària. S'adjunta com Annex una còpia de l'esmentada guia.

En una primera fase, per al pròxim curs 2009-2010, es pretén arribar a una massa crítica d'entre 2500 i 3000 alumnes repartits entre 25 col·legis:

Tipus de col·legi	Ibiza	Mallorca	Menorca
Col·legis Públics	2	14	2
Col·legis Concertats	1	5	1
Total	3	19	3

3.- PROGRAMACIÓ DE LA UNITAT DIDÀCTICA

3.1.- OBJECTIUS

- 1.- Manifestar hàbits de consciència ciutadana quant a la conducció.
- 2.- Conèixer les normes de circulació en carretera.
- 3.- Conèixer el significat dels senyals de tràfic referit a la conducció de bicicletes i valorar la seva importància.
- 4.- Conèixer els principis físics i mecànics de la bicicleta.
- 5.- Desenvolupar el sentit de la responsabilitat, referit a la conducció de bicicletes i tenir consciència dels perills que pot suposar.
- 6.- Desenvolupar l'equilibri corporal i les habilitats bàsiques damunt la bicicleta.
- 7.- Valorar la importància dels elements de seguretat quant a la equipació: casc, vestimenta, calçat, etc.

PROJECTE D'EDUCACIÓ VIAL CICLISTA EN
EL TERCER CICLE DE COL·LEGIS D'ENSENYAMENT PRIMARI

3.2.- CONTINGUTS

CONTINGUTS		
CONCEPTES	PROCEDIMENTS	ACTITUDS
<p>a) Normes bàsiques per a l'adequada conducció de la bicicleta. Importància del seu compliment.</p> <p>b) Diferents tipus de senyals relacionats amb la bicicleta: marques vials i senyalització vertical.</p> <p>c) La bicicleta com a mitjà de transport alternatiu. Funcionament i manteniment de la bicicleta.</p> <p>d) Mesures d'auxili en cas d'accident. Normes de convivència i respecte cap als altres vehicles. Les vies públiques, carrils de bicis.</p> <p>e) Motricidad general i esquema corporal. El domini de la bici en desplaçaments, girs, transports etc.</p> <p>f) Elements protectors en cas d'accident.</p>	<p>a) Observem comportaments reals del nostre entorn, reflexionant i dialogant sobre ells.</p> <p>b) Elaboració d'un mural on es descriguin les parts de la bicicleta.</p> <p>c) Realització d'un taller d'arranjament de bicis i aprendre a arrenjar petites avaries, burxades, frens, altura del selló etc.</p> <p>d) Coordinació de les diferents parts del cos que intervenen en la conducció de les bicicletes.</p> <p>e) Elaboració de circuits apropiats per a la bici. Selecció de diferents tipus de vies en un plànol, identificant les de l'entorn.</p> <p>f) Classificació dels senyals segons la seva importància, afavorint la comprensió del seu significat. Anàlisi crític de la senyalització existent en el barri.</p> <p>g) Adquisició d'habilitats bàsiques: desplaçaments, girs, transport etc.</p>	<p>a) Reconeixement de la bici com a mitjà per a gaudir i enriquiment personal i comunitari.</p> <p>b) Autonomia personal, responsabilitat i respecte cap al propi cos.</p> <p>c) Valoració de l'entorn com a espai per a la trobada i la comunicació.</p> <p>d) Respecte a les normes d'ús de les vies públiques.</p> <p>e) Prudència en l'ús de la via i de la bicicleta.</p> <p>f) Presa de consciència de que el tràfic constitueix una situació de convivència regulada per signes, senyals i normes, l'incompliment de les quals posa en perill la vida i els béns propis i dels altres.</p> <p>g) Ser conscients dels problemes vials i de les situacions de risc i perill.</p> <p>h)- Actitud crítica front comportaments incívics que alteren la convivència: agressivitat, insolidaritat, competitivitat etc.</p>

3.3.- CRITERIS D'AVUACIÓ

CRITERIS D'AVUACIÓ

- Representar espais mitjançant plànols i mapes i desplaçar-se en llocs desconeguts.
- Analitzar problemes concrets de la realitat, traient conclusions i possibles solucions.
- S'avaluarà la interiorització dels hàbits necessaris, tant a la conducció de les bicicletes com a les normes de comportament vial.
- Es parlarà esment a les conductes de respecte a la vida i el perill que representa no usar degudament la bicicleta.
- Valorar si l'alumne és capaç de conèixer i apreciar normes i pautes de convivència que regeixen els grups socials.
- És important detectar en l'alumne el desenvolupament d'actituds positives cap a la senyalització i zones de tràfic.
- Es valorarà el coneixement del significat dels senyals i la comprensió de la seva utilització en un lloc determinat.
- Capacitat per a solucionar i reparar petites avaries.
- Capacitat per a conèixer i adaptar-se a l'espai.
- Conèixer els diferents canvis d'adreça.

PROJECTE D'EDUCACIÓ VIAL CICLISTA EN
EL TERCER CICLE DE COL·LEGIS D'ENSENYAMENT PRIMARI

4.- RECURSOS NECESSARIS

PREVISIÓ DE RECURSOS	
HUMANS	MATERIALS
.- 10 Cicloturistes de la F.C.I.B.	.- 3.000 Guies del Ciclista, de l'Institut de Seguretat Vial de la Fundació MAPFRE. .- 10 Bicicletes, càmeres, eines, materials de reparació, etc. .- Paper corregut, pintures, etc.

5.- TEMPORALITZACIÓ

Al no tractar-se d'una activitat merament informativa, sinó que l'objectiu principal és la formació per a provocar en els nens les actituds de:

- Observació
- Anàlisi
- Interiorizació dels objectius proposats

Per a la seva implantació, es consideren necessàries almenys tres seccions de 55 minuts, la primera d'elles a realitzar amb la col·laboració d'un ciclista.

FEDERACIÓ DE CICLISME DE LES ILLES BALEARS
COMISSIÓ DE CICLOTURISME - SEGURETAT VIAL

PROJECTE D'EDUCACIÓ VIAL CICLISTA EN
EL TERCER CICLE DE COL·LEGIS D'ENSENYAMENT PRIMARI

ANNEX:

GUIA DEL CICLISTA (Institut de Seguretat Vial de la Fundació MAPFRE)

Material formatiu dirigit a tots els públics, però especialment als alumnes del Tercer Cicle de Primària, entre 10 i 12 anys, que aprendran les regles i els comportaments bàsics per a desplaçar-se amb seguretat, i als professors i mediadors socials, que aportaran el seu compromís professional i personal en la transmissió dels coneixements d'aquesta publicació.

